

Tillägg till materialet -

Lindesbergs kommuns historia

Conny Tiderman
Oktober 1984

Innehållsförteckning:

Källor och litteratur - till Historisk beskrivning av
Lindesbergs kommun" C.Tiderman (1984)

Källor och litteratur till Lindesbergs kommuns historia-
Käll- och litteraturförteckning med kommentarer. (utförligare
än den som finns i kommunhistoriken. C.Tiderman (1984)

Målsättning - introduktion-studiehandledning - för studie-
cirklar i ämnet "Lindesbergs kommuns historia.C Tiderman (1984)
(ett förslag till studiehandledning)

Källor och litteratur: (till "Historisk beskrivning av Lindesbergs kommun")

Översiktlig källöversikt med redovisning av källorna till varje underrubrik
Angående litteraturtitlar se bifogad käll- och litteraturförteckning.

LINDESBERGS KOMMUN

Hänvisar till häften och broschyrmaterial för året 1984.(typ turistinform.)

FÖRHISTORIA

- Kustbebyggelse - Garfvé s.27 ff
Tham I s.19 ff
- Jordbruket vinner insteg - Garfvé s.27 ff
Nelson s.294 f (Ymer 1913)
Tham I s.20 ff
- Järnet bryter bygd - Furuskog s.17 f,35ff
Blomberg s.13 f
Boethius s.35 ff
Nelson s.298 f
Tham I s.32-39,43 ff
- Bergsbruket organiseras- Furuskog s.35 ff
Tham I s.43 ff
Ekeberg/Hasselblad/Pihl s.40 f
- Bergslagen - Furuskog s.48-50
Hembygdsföreningen Noraskogs skriftserie nr:6 s.27-28
Boethius s.46f

LINDESÅS-kyrkby och handelsplats

- Handelsplats och kyrkby - J.Johansson s.6 (Lindesberg)
Pettersson s.6
Tham I s.237 ff
- Bebyggelsens läge - J.Johansson s.104-105(Lindesberg)
Tham I s.237 ff
- Bebyggelsens utseende - Nelson s.303 ff
Tham I s.237 ff

JÄRLE - staden utan befolkning

- Bakgrunden till bergslagsstaden - Tham II s.9 ff
- Järle bruk - Våra bygder i ord och bild s.23-30
J.Johansson s.107 ff(Lindesberg)
Tham II s 15 ff
- Lindesås och Nora blir städer - J.Johansson s.111-118 (Lindesberg)
Tham II s.29-32
J.Johansson s.164-165(Noraskogs arkiv V)

LINDESBERG -staden

- Stadens omfattning - A-N -Anteckningar som beröra Lindesbergs stad med
dess tillhör.
Pettersson s.17-18
Tham II s.294 ff

- Borgerskapet - Blomberg s.84 ff
 J.Johansson s.156 ff (Lindesberg)
 Tham II s.346 ff,387 ff
- Stadsplanen 1644 - J.Johansson s.120-124(Lindesberg)
 Tham II s.312 f
- Branden 1644 - J.Johansson s.118-119 (Lindesberg)
 Pettersson s.89
 Tham II s.275-276
- Lindesberg och Arboga - J.Johansson s.214 ff(Lindesberg)
 Pettersson s.90 f
 Tham II s.276 ff
- Byggnadsförbudet - Tham II s.284 f
- 1700-talets glansdagar - Tham II s.286-288
- Tillbakagången under 1800-talet - Tham II s.288-291
- Borgarna och jordbruket - Tham II s.143-148
- Branden 1869 - Angel s.3-7
 Blomberg s.114-122
 Pettersson s.90 ff
 Tham II s.290
- Järnvägen - Pettersson s.47-52
 Tham II s.291-293,377-380
- Industrialiseringen - Pettersson s.79-80,100-101
 Tham II s.214-227
 Våra bygder i ord och bild s.36-41
- Verkstadsindustrin och skoindustrin - Svenska län s.837-845
 Moseson(ingår i svenska stadsmonografier) s.359-369
 Tham II s.214-220
- Bebyggelsen - Alton s.47 ff (FBoB,1975)
 Edlund s.109 ff (ur FBoB,1975)
 Tham II s.312 ff
- Kyrkan - Thybell s.115-116
 Tham II s.424 ff
- Bebyggelsen efter branden - Alton s.72 f
 Edlund s.122 ff
 Pettersson s.54-55,66-68
 Tham s.332 ff
- Folkliv från 16- till 1800-tal - Blomberg s.84 ff
 J.Johansson s.156 ff (Lindesberg)
 Tham II s.346 ff,424 ff
- Folkrörelser och föreningsliv - Garfvé s.205 ff
 K.Johansson s.43 ff(Lindesberg)
 Tham s.369 ff
- Lindesjön och kyrkberget - Hagström,Lars - 1 ff
 K.Johansson - 19 ff,65 ff

LINDES SOCKEN - norra delen

- Hyttor och bergsmansbebyggelse - Blomberg s.214 ff
Linderholm (Där bergsman var kung) s.182-18
Tham I s.140 ff
- Siggebohyttans bergsmansgård - Stolpe s.52-67
Waldén -s.336-340 (ur STÅ,1932)
" Siggebohyttan, vägledning för besökare
Lindström T. siggebohyttan.
- Kalkrik berggrund - de Geer s.70 f (ur Svenska län)
- Vattenvägarnas betydelse - Nelson s.331 f
Tham I s.133-140
- Klövjestigarna - Ekebergs/Hasselblad/Pihl s.166-170
Tham I s.133-140
- Guldsmedshyttan-Kronobruk och avelsgård- Svenska län s.544-548
Tham s.152 Pettersson s.133-138
J.Johansson s.14-15 (Lindesberg)
Linderholm s.93-96(Där bergsm.var k
- Silverepoken - Tham II s.193-195
Sahlin s.122 ff (ur Med hammare och fackla 1940-41)
Blomberg s.180-183
Linderholm s.97-103 (Där bergsman var kung)
- Stripa gruva - Rutberg - Stripa odalfält
Tham I s.157f,161,167
Tham II s.156,172
- Guldsmedshytte församling - Pettersson s.138
Svenska län s.532 f
Thybell s.57-58

RAMSBERGS SOCKEN

- × Skogsbygd - Berglund s.60 f
Linderholm s.123 ff (Där bergsman var kung)
Svenska län s.599 ff
Sverige s.302-310
- Linde finnmark - Ekeberg/Hasselblad/Pihl s.55-64
Linderholm -Sveriges finnmarker
" s.14 ff (Långvattnets land)
- Stråssa gruva - Björkstедt s.2 f
Lundin s.126 f (ur STÅ,1967)
- Gruvbrytning - Boethius s.35 f
Furuskog s.41-44
J.Johansson s.57 ff (Om Noraskog III)
Lundin s.126 ff (ur STÅ,1967)
Tham II s.156-157
- Vattenkonster - Björkstедt s.2-3
Linderholm s.34 ff (Där bergsman var kung)
- Hyttarbetet - Bergsmannens arbetsår - Bore s.11-13 (Järnbäraland 1904)
Gödel s.67 ff
Ekeberg/Hasselblad/Pihl s.46-52
Svensson s.18 f (Yrkesböckerna)
Tham II s.140 ff
Furuskog s.22 f
Boethius s.38 ff

Löa hytta - Nisser s.60-66

Bergsmännen och jordbruket - Gödel s.91 ff
Tham I s.190 f

Hantverkstradition-Bergsmännens seder-Klädedräkten-

Blomberg s.115-129 (ur FBoB,1950)
Blomberg s.24 ff,41 ff
Boethius s. 42 f
Ekeberg/Hasselblad/Pihl s.141-145
Gödel s.123 f,134 ff
Linderholm s.58-65,131-136 (Där bergs-
man var kung)

Hamrar och bruk - Bäckman ;Ramsbergs bruk och dess ägare
Furuskog s.58 ff,68 f
Svenska län s.606 ff
Tham I s.45 ff,146 ff
Tham II s.182 ff

Skogsbrist - Furuskog s.73 f
Garfvé s.314 f
Tham I s.174-177

Ramsbergs socken - Berglund s.62-63
Svenska län s.599,601
Våra bygder i ord och bild s.31 f
Thybell s.146-147

Klotenområdet-Klotenverken-Klotens AB-Gränges Gruv AB: Meinander s.28 ff
Smith s.12-17(Malm -59)

FELLINGSBRO SOCKEN

Slätt och skogsbygd - Garfvé s.13-26
Svenska län s.411-412,433 ff
Sverige s.284 ff

Tidigaste bebyggelsen - Garfvé s.27 ff
Schnell s.9 ff

Forminnen och fornlämningar - Garfvé s.27 ff
Schnell - Det forntida Fellingsbro.

Bondhyarna - Torpbebyggelsen: Alton s.48 f
Garfvé s.255-257,349-353
Schultz s.5-8

Bruksbygden - Garfvé s.69-73,255 ff,314-325
Pettersson s.144-147
Schultz s.43 ff
Walldén s.129 ff (Västmanland svenskt mittland)

Stångjärnssmidet-Härdfärskning: Boethius s.91-95
Furuskog s.79-81
Molander s.51 ff(FBoB,1975)
Tham s.144 f
Tillhagen s.

Utländska smeder - Furuskog s.58 f
Tham I s.149-150
Tillhagen s.
Walldén s.136 (Västmanland svenskt mittland)

- Bruken dör - Ny teknik införs - Storföretag; Eriksson ; Bruksdöden i Bergslagen efter 1850.
Hildebrand s.58 ff (STÅ,1975)
Tham II s.183 ff
Tillhagen s.
- Massa och papper - Rockhammars bruk: Garfvé s.273-279,281-289
Geijerstam; Rockhammars bruks historia.
- Livet vid järnbruken - Boethius s.184-189,213-216,331-337.
Bursell; Träskoadel
Furuskog s.94-98
Gårdlund s.
J.O.Johansson; Smeder brukspatroner och bergsmän.
Tideman; Smederna vid Storbo bruk.
Tillhagen s.
- Bönderna och forkörningen - Garfvé s.93,328 f
- Jordbruket utvecklas - Garfvé s.325 ff
- Järnvägen och industrialiseringen - Garfvé s.230,252-254,314-324.
Svenska län s.433-435,461-467.
- Fellingsbro kyrka och församling - Svenska län s.435-436
Schultz s.28-43
Thybell s.44-46

NÄSBY SOCKEN

- Jordbruksbebyggelse - Eriksson S.M. s.5-6
Eriksson S.M./Sährendal L. s.9 ff
Svenska län s.503-504
- Hinseberg - Eriksson,S.M. s.16-19
Eriksson,S.M./Sährendahl,L s.113 ff
Svenska län s.508-509
Wallden s.79 ff (FBoB,1951)
- Frövi - Eriksson,S.M. s.50-52
- Järnvägens betydelse - Eriksson S.M. s.37-42
Eriksson,S.M./Sährendahl,L s.171 ff
Våra bygder i ord och bild s.41-43
- Industrier - Svenska län s.511-513.
- Näsby kyrka - Eriksson,S.M. s.9-15
Eriksson,S.M./Sährendal,L. s.32 ff
Svenska län s.504
Thybell s.139-140.
- Frövifors bruk - Eriksson,S.M. s.22-26
Eriksson,S.M./Sährendal,L s.133 ff
Wallden ;Frövifors bruk
Waldmann s.71-76 (Järnbäraland 1905)
Våra bygder i ord och bild s.41-49.

LINDES SOCKEN - södra delarna

- Wedevågs bruk - Berglund s.35-37
Blomberg s.184-190
Boethius s.351
Pettersson s.140-143
Rönnow;Wedevågs bruks historia.

- Manufaktursmide - Furuskog s.106-107
 Pettersson s.140-143
 Rönnow s.58 ff
- Yxe herrgård - Berglund s.35
 Blomberg s.195-197
 Pettersson s.143-144
 Svenska län s.541-542
 Tham II s.579 f
- Rya bondby - Berglund s.38
 Dahländer s.18 (Meddelanden från Örebro läns fornminnes-
 förening,1905)
 Hagström.Lotta;Petter Perska gården.
 Walldén;Tidskrift för hembygdsvärd,1935.
- Pälsärmen - Fredrik Cederborgh:Blomberg s.191-194
 Svensk personhistorisk monografi s.761-768.
- Dalkarshytte bruk - Berglund s.51
 Lindström s.63-71 (FBoB,1943)
 Pettersson s.126-129
 Svenska län s.543-544
 Tham I s.172
 Tham II s.342-344,358-360,387-390.
 Våra bygder i ord och bild s.39-46.

Anmärkningar: Då bokens titel utsatts utan sidhänvisning,hänvisas till hela boken.Då titeln utsatts med sidhänvisning har författaren flera böcker med i förteckningen.I vissa fall finns ingen författare angiven ex.Svenska län. Angående förkortningar se Källor och litteratur i historiken.

KÄLL- och LITTERATURFÖRTECKNING:

- Alton, J Litet byggnadsvårdslexikon för Närke och Bergslagen (FBoB,1975)
- A-N. Anteckningar som beröra Lindesbergs stad med dess tillbehör. (Lindesberg 1894)
- Angel, R Några anteckningar om vårt brandväsende 1869-1929. (Lindesberg 1931)
- Berglund, C.H. Försök till beskrifning öfver Lindes, Ramsbergs och Nya Kopparbergs bergslager. (1860)
- Björkstedt, K-A. Stråssa gruvor-Stråssa gruvors 600-åriga historia i ord och bild. (1982)
- Boethius, B. Gruvornas, hyttornas och hamrarnas folk (ingår i Den svenska arbetarklassens historia) (Stockholm 1951)
- Blomberg, D Bergsmän och borgare (Uppsala 1936)
- Blomberg, D Grytstöperiet i Lindes bergslag-(FBoB,1950)
- Bursell, B Träskoadel. (Lund 1974)
- Bäckman, K Ramsbergs bruk och dess ägare 1810-1910. (Linköping 1910)
- Dahländer, M Några anteckningar om äldre träbyggnadskonst i Örebro län. (Meddelanden från Örebro läns fornminnesförening nummer 3, 1905)
- de Geer, G Järnhanteringen i Örebro län (ingår i Svenska län, 1949)
- Edlund, L Lindesberg-historik och bevarandeförslag. (FBoB,1975)
- Ekeberg/Hasselblad Pihl. V.Västmanland II. (Göteborg 1922)
- Eriksson, G.A. Bruksdöden i Bergslagen efter 1850. (Stockholm 1955)
- Eriksson, S.M. Frövi Köping (Lindesberg 1954)
- Eriksson, S.M./ Sährendal, L Boken om Näsby och Frövi. (Örebro 1974)
- Furuskog, Hj Det svenska järnet genom tiderna (ingår i: Vi och vår värld, 1938)
- Garfvé, A/ Odhner, E Fellingsbro sockens historia (3:e upplagan, Lindesberg 1958)
- Geijerstam, N, af Rockhammars bruks historia 1558-1920. (Uppsala 1920)
- Gårdlund, T Industrialismens samhälle (ingår i: Den svenska arbetarklassens historia)
- Gödel, W Bergsmansliv på 1870-talet (Stockholm 1937)
- Hagström, Lars Kyrkberget i Lindesberg - historik (Lindesberg, 1976)
- Hagström, Lotta Petter-Perska gården i Rya
- Hildebrand, K-G Järn och människor. (STÅ, 1975)
- Johansson, J Noraskogs arkiv Bd. I-Vi särskilt band III: se K. Gunnarssons bibliografi s. 22-23. (Stockholm 1889-1928)
- Johansson, J Om Noraskog
- Johansson, J Lindesberg-bidrag till stadens och omliggande bergslags historia. (Stockholm 1896)

- Johansson, J-O Smeder, brukspatroner och bergsmän (Stockholm 1933)
- Johansson, K Lindesberg-sommarstad vid sekelskiftet (Lindesberg 1939)
- Järnbäraland Bergslagens tidnings ill. bilaga 1903-05.
- Linderholm, H Där bergsman var kung (Kristianstad 1982)
- Linderholm, H Långvattnets land (Kristianstad 1980)
- Linderholm, H Sveriges finmarker (Kristianstad 1974)
- Lindström, G.O. Bergslagens siste brukspatron (FBoB, 1943)
- Lindström, I Siggebohyttan
- Lundin, B-K I gruvan (STÅ, 1967)
- Meinander, N Gränges - en krönika om svensk järnmalm (Stockholm, 1968)
- Molander, B Järnutvecklingen i Närke - från blästerjärn till stångjärn. (FBoB, 1975)
- Nelson, H En bergslagsbygd (Ymer 1913)
- Nisser, M Hyttor i Örebro län - Löa hytta (Stockholm 1974)
- Pettersson, A.W. Kulturbilder från Lindesberg (Lindesberg 1911)
- Rutberg, K Stripa odalfält-gruvbrytning och sovring (teknisk tidskrift nr: 2, 6, 1940)
- Rönnow, S Wedevågs bruks historia (Stockholm 1944)
- Sahlin, C Gustaf III som delägare i Guldsmedshytte silvergruva. (Med hammare och fackla XI, 1940-41)
- Schnell, I Det forntida Fellingsbro (Fellingsbro 1935)
- Schultz, J.E. Fellingsbro förr och nu (Stockholm 1851)
- Smith, G Kloten-bruket som stod fadder åt Grängesbergsbolaget. (tidskriften Malm, 1959)
- Stolpe, S Siggebohyttan - träslottet i Bergslagen. (Tidskrift för hembygdsvärd, 1935, nr: 16)
- Svenska län Örebro Läns förvaltning och bebyggelse (del III, 1949) (Örebro 1949)
- Svensk personhist. monografi Cederborgh (Fredrik)
- Svenska stadsmonografier Lindesberg (Stockholm 1946)
- Svensson, W Järnet - dess historia och bearbetningsmetoder. (Yrkesböckerna, 1955)
- Sverige Geografisk, topografisk, statistisk beskrifning - del V (Stockholm 1915)
- Tham, W Lindesberg och Nora genom tiderna - del I och II (Lindesberg 1943 och 1949)
- Thybell, A Kyrkorna i Örebro län (Örebro 1980)
- Tiderman, C Smederna vid Storbo bruk - arbets- och löneförhållanden 1894-1898. (Örebro 1984)
- Tillhagen, C-H Järnet och människorna - verklighet och vidskepelse. (Stockholm 1981)
- Waldén, B Frövifors bruk och dess föregångare Frövi bruk. (Stockholm 1951)

Waldén,B Siggebohyttan (STÅ,1932)
" " " - vägledning för besökande (Örebro 1938)
" " Tre tidevarvs möte på Hinseberg (FBoB,1951)
" " Bruken och bruksbygden (ingår i;Västmanland-svenskt
 mittland.

Våra bygder i ord och bild - Bilagor till Bergslagsposten,1897-1908.

OBS!

Se även käll- och litteraturförteckningen med kommentarer i "Historisk beskrivning av Lindesbergs kommun" (även i utförligare fristående utförande)

Källor och litteratur:

Några nothänvisningar har inte kunnat inrymmas, och ej heller varit önskvärda, vid utformningen av kommunhistoriken. Istället innefattar nedanstående förteckning de viktigaste källorna till denna skrift. Förteckningen är tänkt som ett förslag på fördjupningslitteratur för den intresserade läsaren. Slutligen nämns även några arkiv där man kan hitta opublicerat källmaterial för vidare forskning.

Käll och litteraturförteckningen har uppdelats i följande underrubriker:

1. Litteratur som ger en allmän belysning av kommunens historia. (innefattar även årligen eller periodiskt återkommande publikationer)
2. Bergsbrukets och järnhanteringens historiska utveckling.
3. Folklivskildringar- Arbets och levnadsförhållanden, folktro m.m.
4. Litteratur som främst berör Lindesbergs stads historia.
5. Litteratur som främst berör utvecklingen inom Linde socken. (utom staden)
6. Litteratur som främst berör utvecklingen inom Ramsbergs socken.
7. Litteratur som främst berör utvecklingen inom Fellingsbro socken.
8. Litteratur som främst berör utvecklingen inom Näsby socken.

För ytterligare upplysningar om litteratur som behandlar Lindesbergs kommun hänvisas till den s.k. "Lindesamlingen" på Lindesbergs kommuns huvudbibliotek i Lindesberg.

En utförligare bibliografisk överblick ges också i K.Gunnarssons "Litteratur om Lindesbergs kommunbidrag till en lokalbibliografi". (Borås 1978) (finns på Lindesamlingen)

1. Litteratur som ger en allmän belysning av kommunens historia:

- Alton, J. Litet byggnadsvårdslexikon för Närke och bergslagen. (FBoB;1975) Kort historik över bebyggelsetypermaterial och konstruktioner i gamla hus.
- Begreppet Bergslagen ur/hembygdsföreningen Noraskogs skriftserie nummer 6, s.27-28. Uppkomsten av begreppet "Bergslagen"
- Berglund, C-H. Försök till beskrifning öfver Lindes-Ramsbergs och Nya Kopparbergs bergslager. (1860)
- Beskrifning till kartan öfver Lindes och Ramsbergs härad av åren 1865-1866 (Stockholm 1867)
- Beskrifning till kartan öfver Fellingsbro härad af år 1864. (Stockholm 1866)
- Bilder till vår bygd. Häfte 1-5 (Lindesberg 1978-1980)
- Ekeberg, G-
Hasselblad, J-
Pihl, H.G. Västmanland II (ingår i serien hembygdsböckerna, Uppsala 1922) Samling av lättlästa uppsatser om bebyggelse, arbetsliv och människor i V. Västmanland.
- Ekholm, E. Översiktlig naturinventering i Lindesbergs kommun.
- Grau, O. Beskrifning af Västmanland och dess städer 1700-talet. häraderna och socknar. (ny upplaga Västerås 1908)
- Johansson, J. Noraskogs arkiv I-VI. (Stockholm 1889-1927) Bergshistoriska samlingar och anteckningar.

- Järnbäraland Bergslagernas tidnings ill.bilaga åren 1903-05. Olika kortare artiklar om bygden.
- Mozelius, P. Försök till beskrifning öfver Nora och Linde bergslagers fögderi uti Örebro höfdingedöme. (1791)
- Nelson, H. En bergslagsbygd. (ur/Ymer 1913) Kulturgeografisk beskrivning av bergslagen.
- Svenska län - Örebro läns förvaltning och bebyggelse (1949) Beskrivning av bebyggelse, personhistoria, industrier m.m.
- Thybell, A. Kyrkorna i Örebro län. (Örebro 1980) Kortfattad historik för länets samtliga kyrkobyggnader.
- Våra bygder i ord och bild. Bergslagspostens ill. bilaga mellan åren 1897-1908. Kortare artiklar och uppteckningar rörande Lindebygden.

Obs! Årligen eller periodiskt utgivna publikationer enligt nedanstående innehåller mycket angående kommunens historia. (en del artiklar finns specificerade i denna förteckning en del med förkortningar.)

Årsböcker och periodiska publikationer: MHoF = Med hammare och fackla (Årsbok utgiven av Sancte Örjans gille)
 FBoB = Från bergslag och bondebygd. (Örebro läns museums årsskrift) 1935-
 STÅ = Svenska turistföreningens årsskrift. 1886-
 Ymer = utgiven av Svenska sällskapet för antropologi och geografi 1881-
 Daedalus = Tekniska museets årsbok.
 Linde fornminnesföreningens årsskrift 1974-77.

2. Bergsbrukets och järnhanteringens historiska utveckling:

Andersson, G.	Bergslagen. (STÅ; 1918)	Malm och gruvhistoria.
Boberg, F.- Sahlin, C.	Bilder från bruk och gruvor i bergslagen. (Stockholm 1921)	Illustrationer av Ferdinand Boberg och text av Carl Sahlin.
Boethius, B.	Bergslagen. (STÅ; 1951)	Bergsbruks och hytthistoria.
Carlborg, H.	Om trumphjul och andra motorer i äldre tider vid svenska malmgruvor. (MHoF; 1967)	
de Geer, G.	Järnhanteringen i Örebro län. (ur/Svenska län 1949)	bl.a. om Guldsmedshyttan.
Eckerbom, N.	Järnets vägar. (ur/Svenska län år 1949)	Järnhanteringen och bebyggelseutvecklingen.
Furuskog, Hj.	Det svenska järnet genom tiderna. (ur/Vi och vår värld, 1938)	Översiktlig historik av den svenska järnhanteringens utveckling.
Lövegren, G.	Den svenska järnhanteringen genom tiderna. (Stockholm 1948)	
Molander, B.	Järnutvecklingen i Närke. (ur/FBoB; 1975)	Utvecklingen från blästerjärn till stångjärn.
Sahlin, C.	Svenskt stål före de stora götstålsprocessernas införande. (MHoF; 1931)	Järnförädlingens utveckling till slutet av 1800-talet.
Tegengren, F.	Sveriges ädlare malmer och bergverk (Stockholm 1924)	Koppar och silverutvinning m.m.

- Waldeń, B. Industrins födelsebygd. (ur/STÅ, 1947) Bergsbrukets och järnhanterings roll som föregångare till den industriella utvecklingen...
- Waldeń, B. Örebro stad och län i förhållande till äldre svensk bergshantering. (ur/MHoF, 1937) bl.a. kartor som belyser utbredningen av hyttor och hamrar i Örebro län.

3. Folklivsskildringar - arbets och levnadsförhållanden, folktro m.m.

- Andersson-Meijerhelm, K.A. Flydda dagar. (Nora 1888) Om livet i bergslagsbygden under det förra århundradet.
- Bergkvist, S.O.-Olls, B. Gamla smeder och bruk. Berättelser i essäform.
- Blomberg, D. Bergsmän och borgare. (Uppsala 1936) Om borgare, bergsmän, brukspatroner och andra i Linde bergslag.
- Boethius, B. Gruvornas, hyttornas och hamrarnas folk. (ingår i; Den svenska arbetarklassens historia; Stockholm 1951) Arbets- och levnadsförhållanden för bergs och järnhanterings arbetare före år 1800.
- Bore, E. Hos bergsmän och gruvkarlar. (Lindesberg 1892) Berättelser bl.a. kring Stråssa gruva, gruvmor i stråssa m.fl.
- Bore, E. Om livet vid hyttorna i början av 1800-talet. (ur/Järnbäraland 1904)
- Bursell, B. Träskoadel. (Stockholm 1974) Lancashiresmedernas levnads och arbetsförhållanden kring sekelskiftet 1900. (vid Ramnäs bruk, Västmanlands län)
- Cnattingius, A. I Bergslagen för femtio år sedan. (1926) Förhållandet i Bergslagen på 1870-talet.
- Forssell, M-L. Herrgårdsliv i Bergslagen för sjuttio år sedan. (Stockholm 1916) Livet vid Yxe herrgård omkring 1850.

- Forslund, M. Ur länets folkminnesarkiv (FBoB; 1935) ex. berättas om kyrkbåtarna i Råsvalen.
- Gödel, W. Bergsmansliv på 1870-talet (Stockholm 1937) Berättelser kring en hytta (Västgöthyttan i Nora bergslag) Bebyggelse, arbete, hemliv folktro m.m.
- Hasselblad, Å. Bergslagsliv i flydda tider. (Stockholm 1927)
- Holmkvist, E. Bergslagens gruvspråk. (Uppsala 1941) Ordförklaringar till namn och begrepp Bergslagens hyttspråk. (Uppsala 1945) som användes vid gruvor, hyttor och smedjor/bruk.
- Johansson, J.O. Smeder, brukspatroner och bergsmän. (Stockholm 1933) Skönlitterära essäer om järnets arbetare och arbetsgivare.
- Olls, B. I bergsmäns rike. (Stockholm 1968) Rikt illustrerad med teckningar.
- Rehnberg, M. Järnbruksminnen. (Stockholm 1952) Gruvminnen. (Stockholm 1960) Bygger på intervjuer med järnbruks och gruvarbetare, under 1900-talet.
- Sommarin, E. Bidrag till kännedom om arbetareförhållanden vid svenska bergverk och bruk i äldre tid till omkring år 1720. (Lund 1908)
- Sahlgren, G. (red.) Svenska sagor och sägner, del 5. upptecknade av G. Djurklou. (1943 utg.) Om sagor sägner och folktro i bergslagsbygd.
- Tillhagen, C-H. Järnet och människorna, -vidskepelse och verklighet. (Stockholm 1981) Arbets och levnadsförhållanden för järnets arbetare, samt folktron och sagorna kring dessa människor.

4. Litteratur som främst berör Lindesbergs stads historia:

A.-N.	Anteckningar som beröra Lindesbergs stad, med dess tillbehör. (Lindesberg 1894)	
Angel, R.	Några anteckningar om vårt brandväsende 1869-1929. (Lindesberg 1931)	Historik för brandväsendet i Lindesbergs stad.
Edlund, L.	Lindesberg-historik och bevarandeförslag. (FBoB; 1975)	Utarbetad av läns museet som underlag för kommunens stadsplaneplanering.
Hagström, L.	Kyrkberget i Lindesberg. (Lindesberg 1976) stencil.	Kort historik om Kyrkberget och förslag om dess framtida användning.
Johansson, J.	Lindesberg-bidrag till staden och om-
liggande Bergslags historia.
(Stockholm 1896)	Utdrag ur J. Johanssons Noraskogs arkiv-handlingar rörande Lindesbergs bergslag.- tryckta källor.
Johansson, K.	Lindesberg, sommarstad vid sekelskiftet. (Lindesberg 1978)	Lindesberg vid sekelskiftet 1900. bl.a. föreningsliv och fritidssysselsättningar för dåtidens borgerskap
Linde fornminnesförenings	årsskrift åren 1974-77	bl.a. om stadsbränderna.
Nohrborg, D.	Historisk beskrifning öfver Lindesbergs stad och socken. (1761)	Akademisk avhandling från år 1761
Pettersson, A.W.	Kulturbilder från Lindesberg (1911)	Korta artiklar om L. stad och socken
Rosef, S.	Lindesberg. (ur/svenska stadsmonografier år 1946)	Kort historisk presentation av Lindesbergs stad.
Svensson, I.	Barndomsminnen från 1860-talets Lindesberg. (FBoB; 1947)	
Tham, W.	Lindesberg och Nora genom tiderna. del I och II. (Lindesberg 1943 respektive 1949)	Det mest omfattande verket om Lindesbergs historia. Tillkom i samband med stadens 300-års jubileum 1943.

5. Litteratur som främst berör utvecklingen inom Linde socken:(utom staden)

- Blomberg, D. Grytstöperiet i Linde bergslag, (FBoB; 1950) Belyser den vid hyttorna utbredda gjutgodstillverkningen.
- Blomberg, D. Linde socken.(ingår i Sveriges bebyggelse-svenskt statistisk topografisk uppslagsbok, del 3. 1963) Kort sockenhistorik.
- Dalkarshytte bruk-ur/Våra bygder i ord och bild 8:e häftet. Brukshistorik.Bilaga Bergslagsp.
- Geijer, P. Stråssa och Blanka järnmalmsfält. (Stockholm 1927)
- Guldsmedshyttans kyrka och församling 1895-1945. (Lindesberg 1945)
- Guldsmedshyttan och Stripa - ur/våra bygder i ord och bild 6:e häftet. Bilaga till Bergslagsp.
- Hagström, L&L. Guldsmedshyttan-Gullblanka järnväg. (Lindesberg 1975) Historik kring en bruksjärnväg i Bergslagen.
- Rönnow, S. Wedevågs bruks historia. (Stockholm 1944) Utförlig och omfattande brukshistorik.
- Sahlin, C. Brukspatron E.Elzvik och hans malmupptäckare.(MHoF;1942:12) Guldsmedshytte silververk.Silverepoken 1843-1870-talet.
- Sahlin, C. Gustaf III som delägare i Guldsmedshytte silvergruva.(MHoF;1940-41)
- Waldeń, B. Hembygdsgården Siggebohyttan- en bergsmansgård i Linde socken,Västmanland. (Örebro 1939) Historia kring Siggebohyttan.

6. Litteratur som främst berör Ramsbergs socken:

Beckman, K.	Ramsbergs bruk och dess ägare, 1810-1910
(Linköping 1910)	Brukshistorik med betoning på ägarförhållanden.
Björkstedt, K-A.	Stråssa grufvor-Stråssa gruvors 600-
åriga historia i ord och bild.
(producerad i samarbete med SSAB och
svenskt stål AB, 1982-83)	Trycksak för turistgruvan Stråssa.
Ericsson, C.	En brukspatrons ungdomsminnen.
(FBoB; 1955)	Utdrag ur C.Erikssons memoarer.
Ramsbergs bruk.
Gisslandi, B.	Ramsbergs socken.
(ur/Svensk bebyggelse-Svensk statistisk
topografisk uppslagsbok)	Kortfattad sockenhistorik.
Matz, E.	Lasse-Maja. Legenden om Lasse-Maja.
(Stockholm 1970)	Rapport om en stortjuv som blev
diktare.
Nisser, M.	Träkolshyttor i Örebro län.
(FBoB; 1971)	Östra Löas bergsmanshytta-historik.
Smith, G.	Klotenverken.
(ur/Malm 1959)	Klotens betydelse för uppkomsten
av Grängesbergbolaget.
Nelson, H.	Ur Ramsbergs historia.
Ur/Våra bygder i ord och bild. 8:8 häftet.	Bebyggelsehistorik, kortfattad.

7. Litteratur som främst berör Fellingsbro socken:

Garfvé, A. & Odhner, E.	Fellingsbro sockens historia. (3:e upplagan Lindesberg 1958)	Omfattande sockenhistorik.
Garfve, A	Odlingens utbredande i norra Fellingsbro socken. (ingår i Järnbäraland 1903)	Uppsats om utvecklingen i norra delen av F. socken.
Garfve, A.	Tidsbilder från Fellingsbro. (Arboga 1939)	Folklivet i 1600-talets Fellingsbro sn.
Geijerstam, N. af	Rockhammars bruks historia 1558-1920. (Uppsala 1920)	Ägoförhållanden och produktion.
Leijonhufvud, U.	Fellingsbrodräkten och 1793 års förening. (FBoB; 1951)	Fellingsbrodräkten - den enda folkdräkten inom Lindesbergs kommun.
Löthgren, A.	Torpvandring i Fellingsbro. (Fellingsbro 1977)	Torpinventering i Fellingsbro socken.
Schnell, I.	Det forntida Fellingsbro. (Fellingsbro 1935)	Fornfynden och fornlämningarna pre- senteras.
Schultz, J.E.	Fellingsbro förr och nu. (Stockholm 1851)	Prosten J.E. Schultz i F. berättar bygd- ens historia och beskriver sin egen samtid.
Tiderman, C.	Smederna vid Storbo bruk. 1894-1898. (Örebro 1984)	Arbets och löneförhållanden vid Storbo bruk. (tillhörde Rockhammar). Belyser förhållandena de sista åren av ett gammalt järnbruks historia.

8. Litteratur som främst berör Näsby socken:

Eriksson, S.M. &
Sährendahl, L.	Boken om Näsby och Frövi.
(Örebro 1974)	Sockenhistorik. Från forntid till
nutid.
Eriksson, S.M.	Frövi Köping. (1954)	En kortfattad historisk återblick på
Näsby socken och Frövi samhälles ut-
veckling till 1954.
Laquist, B.	Vad en "byakista" gömmer.
(FBoB; 1961)	Lia byakista och dess innehåll.
Waldeń, B.	Frövifors bruk.
(Stockholm 1951)	Omfattande brukshistorik som behandlar
tiden från forntid till 1950.
Minnesskrift.
Waldeń, B.	Tre tidevarvs möte på Hinseberg.
(FBoB; 1951)	Hinsebergs herrgård dess ägare och hist-
oria.

Arkivmaterial:

De otryckta källorna återfinns på ett flertal arkivinstitutioner.

I första hand hänvisas till "Lindesbergs kulturhistoriska arkiv" i Lindesberg.

Här återfinns mycket material som berör kommunens och Bergslagens historia, t.ex. företagsarkiv, bruks- och gruvarkiv, hyttarkiv, föreningsarkiv och privata arkiv, ^{och} kartmaterial.

Där finns även en stor bild och klippsamling, samt bandinspelningar med intervjuer m.m.

En förteckning på andra arkiv av intresse följer nedan:

Karlstad	Värmlandsarkiv	Gruv- hytt- och bruksarkiv m.m.
Lindesberg	Kommunens arkiv	Handlingar rörande stadens och kommunens styrelse.
"	Kyrkoarkivet	Folkbokföringshandlingar för de senaste 100 åren (cirka) (Äldre material återfinns på Landsarkivet i Uppsala)
"	Tingsrättens arkiv	bl.a. domböcker, bouppteckningar m.m.
"	Bergslagsposten	Äldre tidningsmaterial.
Stockholm	Riksarkivet (RA)	serierna: städernas skrivelser och besvär, städernas akter riksdagshandlingar. Observera Stadshistoriska institutets registersamling.
"	"	Bergskollegii arkiv: handlingar rörande den svenska bergs- och järnhanteringen.
Uppsala	Landsarkivet	Äldre folkbokföringshandlingar m.m.
Örebro	Länsstyrelsens arkiv	serien: handlingar rörande länets städer; landshövdingeberättel- serna m.m.
"	Lantmäteriets arkiv	bl.a. gamla ägokartor.

I övrigt finns det även : privata arkiv, företagsarkiv, föreningsarkiv (obs: föreningsarkivet i Örebro)
och bruksarkiv (ex. Rockhammars bruks arkiv, Rockhammar) m.fl. för hela länet

MÅLSÄTTNING - INTRODUKTION - STUDIEHANDLEDNING:

för studiecirkel i ämnet

LINDESBERGS KOMMUNS HISTORIA - en introduktion i hem-
bygdsforskning och hembygdshistoria.

hösten 1984.

Conny Tideman

Innehållsförteckning:

Målsättning för studiecirkeln.....	1
Förslag till kurslitteratur.....	1
Introduktion till hembygdsforskning.....	2
Studiecirkelns uppläggning.....	3
Arbetsgången vid hembygdsforskning:.....	4
För den som vill gå vidare... ..	5

Studiehandledning:

Förhistoria.....	6
Lindesås.....	7
Lindesberg-staden.....	7
Linde socken(norra delen).....	9
Ramsbergs socken.....	9
Fellingsbro socken.....	11
Näsby socken.,.....	12
Linde socken(södrs delen).....	12
Litteraturlista-handledningar till hembygds- och lokalhistorisk forskning.....	13
Bibliografier,arkivinventeringar m.m.....	14

Målsättningen för studiecirkeln:

Man vet att det finns ett stort intresse för hembygdsstudier och hembygdsforskning som bara väntar på den rätta uppmuntran och det rätta stödet för att blomna upp. Det är det första steget, från att ha ett intresse, till att börja utforska det förgångna som den här studiecirkeln vill uppmuntra och underlätta.

Hembygdsforskning-lokalhistorisk forskning kan ta sig en mängd uttryck. Intressen, arbetsmetoder och målsättningar kan vara av de mest skilda slag hos de deltagande. Det viktiga är att alla utifrån sina egna förutsättningar och intressen bereds möjligheten att lätta på historiens dimslöjor. Visst är det roligt om hembygdsgrupper kan producera något som kan användas av andra forskare, men det viktiga är ändå att deltagarna engageras och stimuleras av sin sysselsättning.

Människor i alla åldrar, yrken och med olika bakgrund och intresseinriktningar bör uppmuntras att delta.

Målsättningen kan sammanfattas: Genom studiecirkeln får deltagarna förhoppningsvis grundläggande kunskaper om hembygdens historia. Deltagarna skall även lära sig vilka vägar man kan gå för att få djupare kunskaper, vilka eventuellt leder till ett ^{ökat} intresse för hembygdsforskning.

Studiecirkeln skall:

- 1/ Ge en kortfattad presentation av kommunens historia.
- 2/ Ge kunskaper om historiskt källmaterial och arbetsmetoder.
- 3/ Ge en överblick av det lokala källmaterialet.
- 4/ Ge färdigheter i att handskas med detta källmaterial.

Förslag till kurslitteratur:

Bygd och Naturs årsbok 1981	Vi skriver för framtiden-men också för samtiden. s.7-101.
Beijbom,U,	Släkt och hembygdsforskning.(1978) s.28-65,88-114.
Tiderman,C.	Lindesbergs kommuns historia-en kortfattad historisk beskrivning.(1984) s.1-28. +Studiehandledning(introduktion till hembygdsforskning)

Referenslitteratur för hembygdsforskare; se bilaga.

Introduktion till hembygdsforskning:

Det var inte så länge sedan som forskarna saknade intresse för att utforska den breda massans historia. Man var inom historieskrivningen i stort sett fixerade till de styrande samhällsklasserna och de stora politiska besluten. Materialinsamlandet och bevarandet av källmaterial följde likaså denna forskningsinriktning. Gemene mans villkor var av ringa intresse och i "nationella intressen" så skildrades nästan uteslutande de stora politiska utvecklingslinjerna. Tillgången på källor avspeglar ännu detta förhållande; men en ändring har varit på väg under de sista decennierna. Begreppet historia har slutligen vidgats till att gälla: "att beskriva alla former av mänsklig aktivitet och alla individer i gången tid". Man sysslar därmed inte längre huvudsakligen med politisk historieskrivning, utan sociala, ekonomiska och kulturella samband har blivit de dominerande. Historievetenskapens beroende av, och samarbete med en rad andra vetenskaper har därigenom ökat, samtidigt som de enskilda forskarna har blivit allt mer specialiserade.

Inriktningen på att försöka beskriva hela samhället och alla dess individer har gjort att materialbearbetningen numera kräver stora insatser för att man skall kunna dra allmängiltiga slutsatser.

Historikern har blivit tvungen att ta hjälp av bl.a. hembygdsforskare och släktforskare och ett utmärkt samarbete har vanligtvis utvecklats.

Hembygdsforskaren och andra "amatörers" iakttagelser och forskningar på bl.a. by-, familje-, eller individnivå har gett oss många viktiga pusselbitar och förklaringar till den mer övergripande historiska utvecklingen.

Därmed har hembygdsforskningen vidgats till Lokalhistoria.

Hembygdsforskaren sysslar alltså med lokalt begränsade undersökningar av historisk/etnologisk karaktär bl.a. Lokalhistorikern använder sig av samma undersökningsmaterial och analyserar detta genom jämförelser över ett större område; och drar slutligen mera generella slutsatser.

Hembygdsforskningen har på många håll gått mot en ny renässans. De ökade befolkningsomflyttningarna och den därav följande rotlösheten har gjort att behovet av en hembygd och känslan av en historisk bakgrund ökat i det efterindustriella samhället. Även samhällsplanerarna måste i allt högre grad söka förstå och sätta sig in i sin kommuns historiska utveckling och bakgrund, för att i nutid och framtid kunna fatta de rätta besluten.

1:a sammankonsten:

Introduktion: Bakgrund. Hembygdsforskning och lokalhistoria.

Varför är hembygdsforskningen viktig? Vilka kan bedriva hembygdsforskning?

Mål och medel för hembygdsforskaren: Allmänt om historiskt källmaterial.

Vilka källor belyser Lindesbergs kommuns historia ?

Var ges exempel på det praktiska tillvägagångssättet inom hembygdsforskningen/lokalhistorien?(handböcker o.dyl,se bilaga)

2:a,3:e och 4:e sammankomsterna:

Lindesbergs kommuns historia-en kortfattad presentation av den historiska utvecklingen.

2:a sammankonsten: Lindesbergs kommun,Förhistoria,Lindesås,Järle,staden.
(sid.1-9 i den sammanf.historiken)

3:e sammankonsten;Linde socken(norra delen),Ramsbergs socken.(sid.9-15)

4:e sammankonsten:Fellingsbro socken,Näsby socken,Linde socken(södra)
(sid.16-24)

Cirkeldeltagarna bör till sammankomsterna ha läst igenom det avsnitt som skall behandlas i den sammanfattande kommunhistoriken.

Diskussioner utifrån studiehandledningens fråge- och diskussionsunderlag.

Genomgång av det källmaterial som är viktigt för respektive avsnitt.

(med betoning på de tryckta källorna)

5:e sammankonsten:

Arkivbesök- Lindesbergs kulturhistoriska arkiv,Lindesberg.

Information om arkivets bakgrund,arkivvård,och arkivets innehåll m.m.

Exempel på något material ur arkivet och dess användningsområden.

Information om Lindesbergs bibliotek.bl.a. "Lindesamlingen" och dess innehåll samt annan litteratur av intresse för hembygdsforskaren.

6:e - 10:e sammankonsten:

Fördjupningsstudier - Gruppstudier (ev.enskilda) av det lokala materialet; gärna utifrån någon eller några av studiehandledningens frågeställningar.

(givetvis står det deltagarna fritt att komma med egna förslag på fördjupningsstudier efter eget intresse.)

Fördjupningsstudierna skall förhoppningsvis:

- 1)Ge deltagarna ytterligare information inom ett avgränsat område,eller i en speciell frågeställning,rörande den lokala historien.
- 2)Ge kunskaper om de tryckta källor/litteraturen,till denna fördjupning.
- 3) " " övriga källor till denna fördjupning.
- 4)Ge färdigheter att handskas med detta material.
- 5)Ge kunskaper i dokumentation och presentation.

11:e och 12:e sammankonsten:

Prentation: Grupperna/enskilda presentationer av fördjupningsstudierna, de frågeställningar,diskussioner och resultat man nått fram till.

I form av enkelt P.M.,utställningar el.dyl.

Arbetsgången vid hembygdsforskning:

Om man vill göra sina egna forskningsresultat tillgängliga och användbara för andra forskare, ^{så} är det några grundläggande enkla regler som man bör tänka på när man sätter igång.

Frågeställningar/målsättningar: När man påbörjar ett forskningsarbete är det viktigt att man försöker formulera några frågeställningar eller målsättningar med sin undersökning. Härigenom begränsar man redan från början det material som man behöver bearbeta. Efter arbetets gång kan det vara nödvändigt att komplettera eller omarbete sina frågeställningar om källmaterialet visar sig vara av annan art än det man först tänkt sig.

Materialinsamling: Det gäller sedan att leta fram de källor som kan tänkas ge de upplysningar som behövs för att besvara frågeställningarna.

Enklast är många gånger att först gå till det tryckta källmaterialet/litteraturen för att se vad som redan finns skrivet om det du tänker undersöka.

En bra väg till litteraturen går via de bibliografiska arbetena. (se bilaga) Bibliografiernas register upplyser exempelvis om böcker skrivna om ett visst landskap, en viss näring, ett visst företag o.s.v.

I den lokalhistoriska litteraturen hittar man också utförliga käll- och litteraturhänvisningar som man kan gå vidare till.

Det otryckta källmaterialet återfinns oftast i något arkiv. (se bilaga angående de olika arkiven) De flesta arkiven har någon form av mer eller mindre detaljerad arkivförteckning, där man i alla fall får en översiktlig information om innehållet.

Man bör också titta om man kan finna något utöver det rent skriftliga källmaterialet ex. kartmaterial, intervjuer, film, klippssamlingar, ritningar och bildmaterial m.m. Likaså kan museernas föremålssamlingar, tidningarnas gamla årgångar m.m. ge ytterligare upplysningar.

Om materialet visar sig för omfattande kanske man tvingas att göra vissa urval redan vid insamlingen.

Bearbetning: När materialinsamlingen slutförts så gäller det att börja bearbeta detta material utifrån de frågeställningar man har för sin forskning. Man försöker att lägga upp en disposition för sin presentation av undersökningen.

Det gäller att utöva källkritik mot det material man tagit fram. Det finns flera frågeställningar som bör beaktas; Är källan äkta? - Har källan tillkommit i ett visst syfte? Gör detta syfte att källan är olämplig för min undersökning? Är handlingen samtida med det som den skildrar? - Är det rena fakta som källan upplyser oss om eller finns där önskingar och krav m.m.? - Är det en självständig källa (primärkälla) eller är den beroende av andra källor (sekundärkälla)

För att ge andra forskare möjligheten att kontrollera eller bli på det klara över vilka källor som undersökningen bygger på så är det mycket viktigt att dokumentera var man har hämtat sina uppgifter. Detta sker lämpligen med s.k. notshänvisningar; vilka kan utformas på lite olika sätt. Källhänvisningarna/källdokumentationen är den viktigaste förutsättningen för att en historisk undersökning skall få ett bestående värde och på så sätt kunna föra forskningen framåt.

Slutsatser: Utifrån bearbetningen av källmaterialet och kopplingen till ev. tidigare forskning/litteratur kommer man så förhoppningsvis fram till vissa slutsatser och antaganden. I annat fall har man i alla fall kanske lyckats att dokumentera en företeelse i historien utan att dra några egna slutsatser.

Presentationen: Det är viktigt att dokumentationen och forskningsresultaten görs tillgängliga för alla som är intresserade. Hembygdsforskningen bör presenteras så att resultaten kan diskuteras och utnyttjas i ett större sammanhang. Det innebär att man på något sätt bör publicera sina resultat.

Undersökningens omfattning, resultatens betydelse och möjligheten att få bidrag till tryckkostnader avgör oftast i vilken form.

Man kan i många fall även presentera sina resultat i form av utställningar, bildband, filmer m.m.

För den som vill gå vidare:

Som tidigare nämnts så kan hembygdsintresset och hembygdsforskningen ta sig en mängd olika uttryck. Inriktningar, arbetsmetoder och ambitionsnivåer kan vara av de mest skilda slag.

I handböcker som belyser hembygdsforskning/historisk forskning m.m., kan man få många tips på hur man kan arbeta vidare för att dokumentera och undersöka det förgångnas samhälle och människor. (se bilaga, handledningar till hembygds- och lokalhistorisk forskning)

Man får exempelvis tips om : Hur man dokumenterar gammal bebyggelse; torpinventerar; dokumenterar industri- och arbetarminnen; hur man utforskar ett arbete; hur man släktforskar m.m. m.m.

Det finns alltså en mängd möjligheter och inriktningar för den intresserade. Det viktiga är att du sysslar med sådant som intresserar dig personligen.

Låt dig framför allt aldrig skrämmas till tystnad av tron att bara för att det kallas "forskning" så måste det innebära något som är svårt, torrt och ointressant. Det mesta blir vad man gör det till.

Skriv för framtiden!

Studiehandledning: "Lindesbergs kommuns historia"

Nedanstående studiehandledning skall ses som ett förslag till disposition av studierna kring Lindesbergs kommuns historia

Huvudrubriker: Uppläggningsen följer den sockeninindelning som gjorts i den sammanfattande kommunshistoriken.

Man kan givetvis tänka sig många andra tillvägagångssätt när man studerar hembygdshistoria, exempelvis ett ämnesindelat studium av mera övergripande karaktär ex. bebyggelsen, bergsbruket, näringslivet, kommunikationerna, människorna osv.

Underrubrikerna: Dessa skall ses som sammanfattningar av sådant som man bör studera inom respektive socknar. De följer i viss mån även underrubrikerna i kommunshistoriken.

Frågeställningarna/diskussionspunkterna: Dessa skall dels ses som underlag för diskussioner, dels tjäna som förslag till ev. fördjupningsstudier. (obs! alla svaren återfinns ej i den sammanf. historiken)

Källredovisning: Ger exempel på det tryckta källmaterialet/litteraturen, till de olika avsnitten. Utförligare upplysningar om källorna får den intresserade genom att studera käll- och litteraturförteckningarna i dessa böcker samt vid genomgång av bibliografiska verk o. dyl. (se särskild käll och litteraturförteckning till kommunshistoriken)

Rubriker:

Frågeställningar/diskussionspunkter:

Källredovisning: (litteratur)

I. FÖRHISTORIA:

I:1 Fornfynd och fornlämningar

Vilken typ av fornfynd har påträffats inom kommunen?
Hur är fyndplatserna fördelade?
Vad finns det för typer av "fasta fornlämningar" ?
Vilka slutsatser kan man dra utifrån detta forntida material?

Tham, W Lindesberg och Nora genom tiderna - del I.
Schnell, I Det forntida Fellings Garfvé, A Fellingsbro sn. histori

I:2 Naturgeografiska förhållanden:

Hur har inlandsisen påverkat landskapet?
Vad finns att säga om berggrunden ?
Hur har landskapet formats - sjöarna, vattendragen, åsarna, slätten m.m.?

Lindmark, P. E Wästmanland. (1928)
Nelson, H. En bergslagsbygd (1913)
Ekeberg, Hasselblad, Pihl Wästmanland II. (1922)
Ekholm; E Översiktlig naturinventering i L. kommun.

I:3 Den tidiga järnhanteringen:

När påbörjades en inhemsk järnframställning i Sverige?
Vilka råvaror använde man sig av före bergmalmen?
Hur såg tekniken ut vid framställningen?
Vilka spår kan man hitta efter denna järnframställning?

Tham, W som ovan.
Furuskog, Hj. Det svenska järnet genom tiderna.

- I:4 Det tidiga bergsbruket: Vad innebar kunskapen att kunna utvinna bergmalm?
Hur utvecklades tekniken vid gruvor och hyttor?
Vilken organisation gav bergsbruket upphov till?
Tham,W. som ovan
Boethius,B. Gruvornas,hyttornas och hamrarnas folk.(1951)
Johansson,J.Noraskogs arkiv.
Ekeblad,Hasselblad,Pihl.som ovan.
- II. LINDESÅS:
- II:1 Handelsplats och kyrkby: Hur kom det sig att det uppkom en kyrkby/marknadsplats just där Lindesås uppkom?
Hur kan den tidiga bebyggelsen tänkas ha sett ut?
Historia kring sockenbildningen.
Tham,W. som ovan
Johansson,J.Lindesberg(1896)
Pettersson,A.V.Kulturbilder från Lindesberg(1911)
- II:2 Järleplanen: Bakgrunden till stadsbildandet under 15- och 1600-talen.
Vad låg bakom bergsbrukets och järnhanteringens utveckling vid den tiden?
Varför ansågs Järle bruk vara den lämpligaste platsen för en sådan bergslagsstad?
Tham,W. som ovan.
Johansson,J som ovan.
- III. LINDESBERG- staden:
- III:1 Stadens utbredning: Vilka områden disponerade /disponerar Lindesbergs stad ? Hur såg de olika stadsplanerna ut?
Tham,W. som ovan
Johansson J.som ovan
A-N Anteckningar som beröra Lindesbergs stad...(1894)
Berglund,C-H.Försök till beskrifning...(1860)
- III:2 Befolkningen: Vilka utgjorde stadens borgerskap?
Vilka hantverk fanns representerade i staden under olika tider?
Vilken social fördelning hade befolkningen under olika tider?
Tham II som ovan.
Johansson,J.som ovan
Pettersson,A.V.som ovan
Blomberg,D.Bergsmän och borgare (1936)
- III:3 Bränderna: Vid vilka tillfällen har staden drabbats hårt av bränder? Vad orsakade dessa bränder?
Hur påverkade bränderna stadens utveckling?
Hur organiserades brandförsvaret i staden?
Angel,R.Några anteckningar om vårt brandväsende 1869-1929.(1931)
Tham,W.som ovan.
Pettersson.A.V. som ovan.

- III:4 Utvecklingen under 1700-talet: Vad låg bakom den gynnsamma utvecklingen under 1700-talet?
Vad innebar utvecklingen under detta sekel för Lindesbergs vidkommande?
Befolkningsutveckling m.m.
- III:5 Tillbakagången under 1800-talet: Hur blev utvecklingen under 1800-talet i Lindesberg?
Vilka näringar ökade respektive minskade i betydelse?
Järnhanterings utveckling och dess orsaker?
- III:6 Industrialiseringen: Vilka branscher och näringar var av betydelse i det "förindustriella" Lindesberg?
Vilka branscher dominerade vid industrialiseringen genombrott?
- III:7 Järnvägen: Vilka intressen låg bakom "svenska centraljärnvägen"?
Vilken betydelse fick järnvägen för kommunikationer och näringsliv?
- III:8 Bebyggelsen: Den äldsta bevarade bebyggelsen, dess bakgrund och karaktär.
Vilken byggnadsteknik användes?
Förändringarna i byggnadsskicket under 1800-talets slut.
- III:9 Folkliv: Vilka uppgifter ger oss källorna om folklivet i äldre tider?
Hantverkarnas sammanslutningar och deras sociala och ekonomiska betydelse.
Folkrörelsernas framväxt.
Frikyrkornas etablering i staden.
Folktro, sägner o.dyl.
- Tham,W. som ovan.
Pettersson,A.V.som ovan.
Johansson,J.som ovan.
- Tham,W.som ovan
Blomberg,D som ovan
- Tham,W.som ovan.
Pettersson,A.V. som ovan.
- Tham,W.som ovan
Pettersson,A.V.som ovan.
- Tham,W.som ovan.
Edlund,L.Lindesberg-historik och bevarandeförslag.(1975)
Alton,J. Litet byggnadsvårdslexikon
A.N. Anteckningar som beröra...
- Tham,W.som ovan.
Pettersson,A.V.som ovan.
Blomberg,D.som ovan.
Johansson,J.som ovan.
Johansson,K.Lindesberg sommarstad vid sekelskiftet.(1978)
Linderholm,H. Där bergsman var kung (1982)

- IV: LINDE SOCKEN: (norra delen)
- IV:1 Hyttorna: Bergsbrukets och järnhanteringens betydelse för denna bygd.
Ortsnamnen berättar.
Hyttornas lokalisering, produktion och verksamhetstid m.m.
- IV:2 Siggebohyttan: Siggebohytttegårdens byggnader.
" " interiörer.
Siggebohyttesläkten.
- IV:3 Vattenvägarna; Vattenvägarnas forna betydelse.
Ångbåtstrafiken på Råsvalen-Lindesjön.
Vintervägarna.
Landsvägarnas uppkomst, sträckningar och underhåll.
- IV:4 Guldsmedshyttan: Kronobruket och kronogården.
Bergsmanshyttans historia.
Silverepoken på 1800-talet.
Guldsmedshytte bruk 1868-
Guldsmedshytte församling.
- IV:5 Stripa gruva: Gruvstrejken 1925-orsaker och följder.
Stripa gruvas historia.
- V: RAMSBERGS SOCKEN:
- V:1 Linde finnmark: Vilket område omfattade det s.k. Linde finnmark?
Hur levde och försörjde sig finnbefolkningen?
Finngårdarnas läge och byggnadssätt.
- V:2 Stråssa gruva/gruvbrytning: Stråssa gruvas historia.
Hur utvecklades gruvbrytningens teknik genom tiderna?
Hur kunde man hålla gruvorna vattenfria?
- Tham, W. som ovan
Ekeberg, Hasselblad, Pihl. som ovan.
Pettersson, A.V. som ovan.
Blomberg, D. Linde socken (ingår i :
Sveriges bebyggelse, del 3, 1961)
- Walldén, B. Hembygdsgården Siggebohytt
-an (1930) m.fl.
- Tham, W. som ovan.
Johansson, K. som ovan.
Pettersson, A.V. som ovan.
- Johansson, J. som ovan.
Pettersson, A.V. som ovan.
Blomberg, D. Bergsmän och borgare.
Linderholm, H. som ovan.
Guldsmedshyttans kyrka och församling,
1895-1945.
Hagström, L&L. Guldsmedshytte-Gullblan-
ka järnväg (1975)
- Guldsmedshyttan och Stripa (våra
bygder i ord och bild 6:e häftet)
Rutberger, K. Stripa malmfält (sär-
tryck ur tekn. tidskrift 1940)
Stripastrejken Uppsats arkivet Linde
- Linderholm, H. Sveriges finnmärker.
(1974)
Ekeberg, Hasselblad, Pihl. som ovan.
- Björkstedt, K-A. Stråssa gruvor (1982)
Lundin, B.K. I gruvan (STÅ, 1967)
Ekerot, G. Trafikbolaget Grängesberg-
Oxelösund. (1921)

- V:3 Hyttarbetet/
Bergsmans arbetsår: Hur fungerade en hytta?
Hur bedrevs arbetet vid hyttan;arbetsfördelning,
arbetstider m.m.?
Hur kunde en bergsmans arbetsår se ut?
- V:4 Löa Ö.Hytta: Historia kring Löa hytta.
Vad var en muldtimmerhytta?
Vilka förändringar av hyttornas konstruktion och
utrustning gjordes under slutet av 1800-talet?
Hur förändrades organisationen kring hyttorna vid
samma tid?
- V:5 Bergsmännens levnads-
förhållanden: Livet i bergsmansbyn.
Bergsmannen och jordbruket.
Seder och bruk i bergslagsbygd.
Klädedräkt,matvanor,hantverk m.m.
- V:6 Ramsbergs socken: Historia kring Ramsbergs socken.
Lasse-Maja och gruvnor i Stråssa.
Ramsbergs kyrka.
Ramsbergs bruk.
- V:7 Klotenområdet: Vad innefattade de s.k. "Klotenverken"?
Hur kom verksamheten att förskjutas till
Grängesberg?
Klotenbanans historia.
Klotens revir.
- Furuskog,Hj.Det svenska järnet...
Tillhagen,C-H. Järnet och människorn
Holmqvist,E.Bergslagens hyttspråk.
Boethius.B.som ovan.
- Nisser,M.Träkolshyttor i Ö.Län.(Fbob
1971)
Boethius,B.Bergslagen (STA,1941)
Olls,B. I bergsmäns rike.
- Blomberg,D.som ovan.
Boethius,B.Gruvornas,hyttornas och
hamrarnas folk.
Bore,E.Hos bergsmän och grufkarlar
(1892)
Andersson-Meijerhelm,K-A.Flydda
dagar.(1888)
Gödel,W.Bergsmansliv på 1870-talet.
(1937)
Linderholm,H.Där bergsman var kung.
- Beckman,K.Ramsbergs bruk och dess
ägare 1810-1910.(1910)
Gisslandi,B.Ramsbergs sn.(ur svensk
bebyggelse)
Nelson,H. Ur Ramsbergs historia.(Våra
bygder i ord och bild,8:e häftet)
Thybell,A.Kyrkorna i Ö.län.(1980)
Matz,E.Legenden om Lasse-Maja.(1970)
- Meinander,N.Gränges - en krönika om
svensk järnmalm.
Smith,G. Klotenverken (ur Malm;1959)
Linderholm,H. Långvattnets land(1980)

VI: FELLINGSBRO SOCKEN:

- VI:1 Bebyggelseutveckling: Bebyggelsens ålder utveckling och karaktär.
Hur såg en "radby" ut ?
Vad innebar det "laga skiftet" för byarna och bygemenskapen ?
Hur såg gårdarna ut; typ av hus o.dyl.?
Torpbebyggelsens omfattning.
Herrgårdsbebyggelsen.
- Garfvé,A/odhner,E.Fellingsbro sn. historia,3:e uppl.1958.
- Garfvé,A.Odlingens utbredande i N:a fellingsbro sn.(Lärnbäraland,1903)
Garfvé,A.Tidsbilder från Fellingsbro (1939)
Löthgren,A.Torpvandring i F.sn.(1977)
Schultz,J.C.Fellingsbro förr och nu. (1851)
- VI:2 Bruksbygden/hammarsmidet: Varför utvecklades Fellingsbrobygden till en bruksbygd?
Vilken omfattning fick denna bruksbygd;vilken betydelse fick den för näringslivet?
Vad menas med hammarsmide/stångjärnsmide?
Hur gick detta smide till?
- Garfvé/Odhner,som ovan.
Furuskog,Hj.som ovan.
Tillhagen,C-H.som ovan.
Bursell,B.Träskoadel.(1974)
- VI:3 Rockhammars bruk: Smidet vid Rockhammar.
Trä- och massaindustrin tar vid.
Vilka var ägarna.
- Geijerstam,N.af. Rockhammars bruks historia 1558-1920.(1920)
Tiderman,C.Smederna vid Storbo bruk 1894-1898.(1984)
- VI:4 Livet på bruken: Vilka var järnbrukens arbetare?
hammarsmedernas arbets- och levnadsförhållanden.
Bondbefolkningens förhållande till bruken.
- Bursell,B.som ovan.
Tillhagen,C-H.som ovan.
Johansson,J-O-Smeder brukspatroner och bergsmän.(1933)
Tiderman,C.som ovan.
- VI:5 Jordbruket: Hur utvecklades jordbruket i Fellingsbro socken?
Vad orsakade denna utveckling?
- Garfvé/Odhner;som ovan.
Garfve,A.Odlingens utbredande...
Schultz,J.C. som ovan.
- VI:6 Fellingsbro samhälle: Fellingsbro sn. och kyrkas historia.
Industrialiseringens orsaker,betydelse och följder.
Järnvägens betydelse.
Folkhögskolan.
- Garfvé/Odhner,som ovan.
Thybell,A.som ovan.

VII:NÄSBY SOCKEN:(Frövi)

- VII:1 Hinseberg: Hur fördelades jordinnehavet i Näsby sn. under äldre tid?
Vilken roll spelade Hinsebergs herrgård och dess ägare?
Något om ägarna till Hinseberg.
- VII:2 Frövi samhälle: Järnvägens betydelse för utvecklingen.
Municipalsamhällets framväxt.
Den industriella utvecklingen.
Näsby sn. och kyrka.
- VII:3 Frövifors: Brukets historiska bakgrund.
Hur järnet ersattes av massa och papper.
Dagens moderna industriföretag.
- Eriksson/Sährendahl. Boken om Näsby och Frövi. (1974)
Eriksson, S.M. Frövi Köping. (1954)
Walldén, B. tre tidevarvs möte på Hinseberg. (FBoB, 1951)
Eriksson/Sährendahl, som ovan.
Eriksson, S.M. som ovan.
Thybell, A. som ovan.
Eriksson/Sährendahl, som ovan.
Walldén, B. Frövifors bruk. (1951)

VIII:LINDE SOCKEN:(södra delen)

- VIII:1 Wedevågs bruk: Vilka förutsättningar krävdes för anläggandet av ett järnbruk?
Vad innefattade manufakturmidet vid Wedevåg?
Hur utvecklades bruket under 1800-talet?
Vilka produkter tillverkar man idag?
- VIII:2 Yxe herrgård: Vilken verksamhet kontrollerades av ägarna till Yxe?
Hur har herrgården använts sedan bruksepoken?
Något om själva herrgårdsbyggnaden.
Herrgårdsliv.
- VIII:3 Rya bondby: Vad finns bevarat av den gamla radbyn i Rya?
Intressanta byggnader.
- VIII:4 Dalkarshyttan: Vilken roll spelade Dalkarshytte bruk och dess ägare för utvecklingen i staden?
Smidet-Hyttan-kalkbränningen-sågverket.
Den siste brukspatronen.
Cederborøh. F.
- Rönnow, S. Wedevågs bruks historia. (1944)
Pettersson; A.V. som ovan.
Blomberg, D. som ovan.
Tham, W. som ovan.
Forssell, M-L. Herrgårdsliv i Bergslagen för sjuttio år sedan. (1916)
Walldén, B. Örebro län-en kulturbygd och dess minnesvård. (Tidskrift för hembygdsvård, 1935)
Dallander, M. Några anteckningar om äldre träbyggnadskonst i Ö.län. (-05)
Walldén, B. som ovan.
Tham, W. som ovan.
Lindström, G.O. Bergslagens siste. *Fj06-43.*
Blomberg, D. Bergsmän och borgare.

Litteraturlista:Handledningar till hembygds- och lokalhistorisk forskning.

- Alvemo,B. Din bit av Sveriges historia.
- Beijbom,U. Släkt och hembygdsforskning.1978.
- Bönner,A. Gård och bygd genom 100 år.1979.
- Bygd och Natur Vi skriver för framtiden.
årsbok 1981
- Fägerborg,E. Arbetsliv-en dokumentation av
arbetsplatser. 1981.
- Heurling,B.(red.) Bevara din historia.(utg. av
folkrörelsernas arkivförbund)1981.
- Gernert,J. Kulturhistoria för släktforskare.1982.
- Gustafsson/Holdar. På jakt efter en hembygd.(huvudbok
och studieplan.) 1976.
- Lindqvist,S. Gräv där du står.1978.
- Ljung,S. Hembygdsforskaren och de offentliga
arkiven.1965.
- Sillén,G. Stiga vi mot ljuset.1977.
- " Staden som hembygd.1981.
- Thompsson,P. Det förgångnas röst.1980.
- TRU-material. Bygd i förvandling.
häften:
- Antonsson.K. Bygdehistoria.(Studieplan)
- Brevskolan. Dokumentation.-att visa vad man
funnit.1979.
- Ekegren,S. Så var det på min tid.Skriv
och berätta.(Studiehandledning.)

Bibliografier:(arkivinventeringar m.m.)

Svensk historisk bibliografi.1771-1970.

Lokalhistoriska svenska bibliografier.(1980) Ranius,A.

Bibliografisk hjälpreda i folklivsforskning.(1974)Edström.G.

Litteratur om Örebro län. (1951) Wieslander,H.

Örebro län i litteraturen.Flera volymer.förf, Holmström/Andersson/Teijler.

Arkiven i Örebro län.(1984)

Källor till Sveriges historia.(1968)Norborg,G.

Register till Örebro läns hembygdsförenings publikationer.Bernöwall,P.

Litteratur om Lindesbergs kommun. K.Gunnarsson.